

SOKOŁSKE LISTY

Jan Kmječ 90 lět

Serb a sokoł z čětom a dušu

Tuta wisa džensa w Serbskim muzeju w Budyšinje. Tekst na zadnim boku chorhoje: „Serbow chcu škitać – dóńž džen budže switać“ pochadza z pjera Jana Kmjeća.

Prawidłownje kóždu wutoru su sokoljo na Wjenkec žurli zwučowali. Nimo gymnastiskich a t. mj. prostych zwučowanjow běchu to předešm zwučowanja na narjadach – na bradlách, překušu a konju. Při tym dyrbyeše so překuš kóždy raz natwaric, spinać atd. a po zwučowanju zaso wottwaric a zrumować.

Na mjezynarodnych sokołskich zlětach so wón wobdželił njeje. Dopomina pak so na III. sokołski zlět 1931 w Radworju a na poswěćenje sokołskich chorhojow w Njebjelčicach.

Kónc dwacetych lět je so na serbskich wjeskach přeco bóle kopańca přesadzowała. Tež Chróšćenjo su hrać započeli. Dokelž njemějachu žane sportnišćo, bě to spočatnje jenož na posyčenych lukach móžno.

W bliskosci přěčneho puca wot Bartec bróznje k Hórcanskemu pucej bě tehdy pěškowa jama. Tam su młodostni započinali sportnišćo twaric. Tola bórže zwěsčichu, zo so próca njewudani. Su so prócowali wo farsku ležownosć blisko 1904 dotwarjeneje „noweje“ šule. Hač do lěta 1933 njemějachu žadyn wuspěch. Hakle po wotchadze Jakuba Šewčika a přichadze Jana Wjenki jako fararja poradzi so młodostnym z pomocu wučerjow a křesćanskeje organizacije „Deutsche Jugendkraft“ (DJK) ležownosć za sportnišćo dóstać. Na swjedenju Božeho spěca 1935 bě swjatočne poswěćenje noweho sportnišća, po tym koparska hra mjez Chróšćicami a Radworjom. Tuta by so nimale nimokuliła. Na předwječoru běchu Radworčenjo

Jan Kmječ w młodych lětach Foto: prywatne

hru wotprajili. Tuž podaštaj so Jakub Šram a Jan Kmječ štwórtk rano z motorskim do Radworja a přeswědčastaj Radworčanow wo tym, zo dyrba popołdnju do Chróšćic hrać přijěć.

Dnja 15. februara 1939 zwolachu Jana Kmjeća na wukubtanje rezewistow do Kinsporka. Z

(Kónc na stronje 2)

Jan Kmječ doma na dworje Foće: J. Macka

Jan Kmječ je so dnja 19. apryla 1910 w Chróšćicach narodził. W ródny domje džensa hišće bydli. Kmječecy mějachu džesać džeći. Dvě džěsi stej jako čěsenkaj zemrětoj. Ze šěsć hólcow su tře w druhej swětowej wójnje wostali. Jan je 1916 – wosrjed přenjeje swětowej wójny – w Chróšćicach do šule zastupił. Wjednik šule a zdobom kantor bě Pétr Hila, dalša hłowna wučerka bě Marja Kubašec. Pomocni wučerjo su často mjenjeli.

1924 je Jan šulu wuchodzil. W samsnym času je kantor Hila na wuměnk šol. Jeho město jako šulski wjednik a kantor je přewzał Jan Lipič. Tehdy je so dalekubłanska šula njedželu popołdnju po nyšporje wotměwała – to měješe čeledź najwjace časa. Kantor Lipič je swojim šulerjam wažnosć lutowanja na namakanym pjenježku ze slědowacymi słowami rozložic spytał: „Małko a małko je pomału tójsto a skóncnje je awto.“ Wón bě, připódlu prajene, jedyn z přenich, kiž je w Chróšćicach z nowym, wosobnym awtom jězdził.

Jan Kmječ je, kaž bě to tehdy z wašnjom, k buram na službu čahnył, najprjedy k Waldzicom do Čornec a po tym k Ješkecom do Kopšina.

Sportowje zajimowani młodostni hromadžachu so w dwacetych lětach w Jednoće Sokoł Chróšćicy. W lěće 1927 je tež Jan Kmječ zastupił. Přeswědčil bě jeho susod Jakub Šram, kotryž běše načolnik (nazwučowar). Jan přewza funkciju chorhojnika. Wón je tež chorhoj Chróšćan jednoty před nacistami wuchował.

Handrij Cyž (stejo 2. wotlěwa) mjez hrajerjemi Radworskeje „Slawije“.

Foto: prywatne

Přečelej sporta Handrijej Cyžej ...

Na Lubijsku dróhu w Budyšinje sčelechu Handrijej Cyžej k jeho 75. narodninam 7. měrca wutrobne zbožopřeca tež serbscy sokoljo a dalši přiwisnicy sporta. Jubilar džě njebě jenož přihladowar na Młynkec luče abo na sportnišćach w serbskich wsach, ale wot młodych lět tež sam aktiwny. To započo so hižo w ródny Wotrowje, hdžež mały Handrij pola Jana Meškanka w kruhu sokołtow sportowaše. Po wójnje hraješe wot februara 1948 w tehdy slaw-

nej Radworskeje „Slawiji“ kopańcu. Wo přenje hrě w mustwje pisaše nowina Nowa doba tule chwalbu: „Prawy pomocnik Handrij Cyž zahra njedželu přeni króc w Radworskim mustwje. Bjezdweła je mustwo z nim spokojom. Wobchowa měr w kóždej najhórszej smjatańcy, zwjazuje „zadk“ z „předkom“. Podawa dokładnje.“ (Džensa by rozprawnik snadź prajil, zo na prawej stronje w srjedźnym polu Handrij Cyž derje w defensiwje kaž tež ofensiwje hraje

a preciznje přihrawa.) Tež za Budyšin-zapad potom krótki čas hraješe. Po wotchadze ze Serbskeje wyšeje šule na Domowinu nastupi wjacokróc w mustwje volleyballistow, na přikład w lěće 1954 na Radworskim zlěće z B. Mešeru, A. Handrikom, njeboh P. Čornakom, B. Nowakom a njeboh J. Žurom. Hač do džensnišeho slěduje Handrij Cyž podawki w Serbach a druhdze. Přečelej sporta přiwolaamy móčne „Sportej a narodej – zdar!“ **M. Krawc**

Gerat Libš 65 lět

Měl-li Gerata Libša skrótko předstajic, bych to snadź z heslami „redaktor – basnik – sportowc“ sčinił. Składnostnje jeho 65. narodnin (24. měrca) spytamy jednu stronku Libšoweje činitosće rysować: aktiwnje sportowanje a jeho čestnohamske džělo za sport. (Přispomnjenje: Basniske tworjenje „Lindaša“ je so w lěće 1993 w knižce rjadu „Serbska poezija“ hódnoćilo.)

Za sport je so Gerat hižo za čas přebywanja w Čěskej Lipje a Varnsdorfje/Warnoćicach (1946-1949) zajimował, chodžo na kopańcu a honjo sam za bulom. Pozdžišo na Budyskej Serbskej wyšeje šuli (1949-1953) njehraješe jenož za SWŠ/Jednotu Budyšin wuspěšnje kopańcu, ale tež volleyball. W lěće 1951 wudobychu sej serbscy šulerjo titl sakskeho mištra młodžiny we volleyballu ze šěstku Manfred Adam (+), Gerat Hrjehor, Mikławš Křižank,

Gerat Libš, Pétr Šolta, Jakub Wjaclawk. Studujo w Lipsku hraješe Gerat wjacokróc kopańcu w serbskej studentskej wubrance, na přikład w lěće 1956 při turněrje w Pančicach skladnostnje schadzowanki, lěto pozdžišo w Njebjelčicach: Gerat bu jednaćel noweje SJ a zapisowaše wo wšěch poděńženjach do chroniki. Wjedžeše tež dokładnu statistiku – sam nastupi na přikład wot 1957 do 1960 za Njebjelčicy 103 króc a docpě 19 wrotow. Po skóncenju aktiwneho hraća skutkowaše wjacore lěta w Pančicach jako nazwučowar dorosta. W Pančicach na Halštrowskej Gerat bydli, ze zajimom tež wosebje sportowe žiwjenje w Serbach a na swěće sčěhuje. Za přichod přejemy jemu zbožo, strowotu a derjeměće a strowimy jeho ze sokołskim „Sportej a narodej – zdar!“

M. Krawc

Jan Kmječ na swjędzenskim wozu w Chróšćicach.

Serb a sokoł z ćěłom a dušu

(Kónc ze strony 1)

planowaneho krótkeho zwučowanja bu dołhe wojakowanje. Hać do awgusta 1939 bě w Liberecu stacionowany. Po tym dožiwi jako šofer staba 4. infanterijoweje diwizije nadpad na Pólsku, 1940 začah do Francoskeje a pozdžišo wójnu na Balkanje. Hdyž bě w Francoskej stacionowany, je so Jan Kmječ raz z wosobowym awtom w nonstop jězbje z Parisa do Chróšćic podať. Za jězbu je něhdže 23 hodzin trjebať. Při tym stej jemu bjezdweľa aktivne sportowanje a mlódsoc pomhało.

Chorhoj Chróšćanskeje jednoty

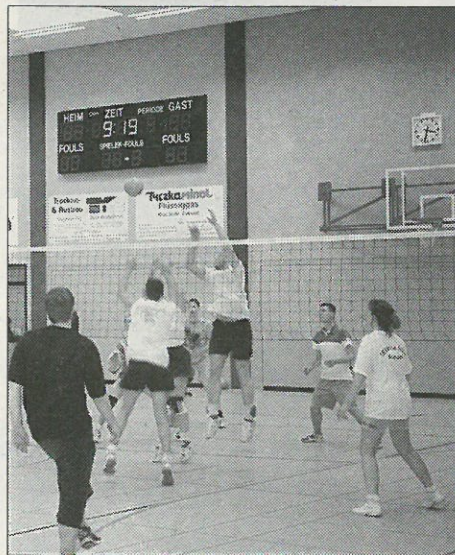
Po zasadženju na wuchodnej fronće 1941/42 a přebywanju w lacareće 1943 bu 1944 na zapadneje fronće zasadžený a w léce 1945 do ameriskeje jatby wotwjedžený. Na swjedženju swěčk Marje 1946 je so po nimale sydom lětach domoj nawrócił.

Před polsta lětami je so woženil. Z mandželstwa je pjeć dźěci wušło. Jubilar je hišće strowy a čify a so do dalokeje měry sam zastaruje.

Přejemy jemu k jubilejnym 90. narodninam wjele zboža, bože zohnowanje, dale krutu strowotu, wosobinske derjeměče, spokojnosć a wjeselo při wšelakich zaběrach.

L. Zahradnik

Tole je naš turněr w Radworju był ...

Tójšto tajkich a podobnych napjatych scenow widzachmy při wysokim saku, hdžež wosebje Serbska šula Budyšin (před sakom) ze synym wukonom přeswědći (wobraz nalěwo).- Intensiwnje přihotowaše so nowačk Radijo Satkula do přenjeje hry wonka pod hołym njebjom. Fota: M. Štr.

Sobotu, 4. nalětnika, nastupi cyłkownje 147 hrajerjow w 21 mustwach k nětko hižo 18. sokolskemu volleyballowemu turněrej wo pokal Domowiny w rjanej Radworskej hali „Slavia“. Na 3. stronje widziće statistiski přehlad wšěch hrow. Wzdali smy so tabulkow w 6 staflach po předkole, wzdali smy so tohorunja wšěch zastawow mustwow. Z přehlada wučitaće kónčne zaměstnjenje wot 1. do 21. městna a rezultaty kóždého mustwa. A tute rezultaty běchu zdžěla chětro snadne - tak doby na příklad Sokol Choćebuz - mlódzina dvě hrě z jeničkim dypkom rozdžěla: 25:24 přečiwo mustwu 12/94 a 29:28 přečiwo NSLDž. Wjeselimy so hižo nětko na přichodny 19. turněr, kiž budže - tak to předsydstwo Serbskeho Sokola na swojim posedze- nju dnja 15. měrcu rozsudzi - wospjet w Radworju. MiK

połnje poradzeny a nadzizam, so, zo so wšitcy klětu na 19. turněrej zaso w tak bohatej ličbje wobdžělmy.

P. Šolta (jednaćel Sokola): Džakować chcemy so hłownymaj zamołwitymaj za bjezporočny wotběh wubědžowanjow Józefej Šwonej a Janej Macce. Připóznaće a džak wobdžělnikow na

turněrej słušatej dale Janej Nukej, sudniskemu kolektiwnej, domownikej Geratej Wjeseli za příkladne spřihotowanje hrajnišća a přenošowan- skeje techniki, wjelelětnymaj sponsoromaj Janek Nukej a Torstenej Funce za napoje a sad a mlódmym hibićiwym a tak přijomnym serbskim zastaraćelam wo naše ćělné derjeměče.

Poslednje dorěčenja do zabeħa turněra mjez nawodnistwom a sudnikami.

Někotre hłosy k turněrej:

G. Bajtelec (Serbska šula Budyšin): Zo smy na kóncu tak derje wotrěznyli, bě woprawdže překwapjace. Škoda jenož je, zo su druhdy tajke dołhe fazy, hdyž njehraješ.

A. Ryćer (sudnik z Kamjenca): Ja bych prajiť, zo je niwow rostl. Porno lońšemu bě to wo klasu wyše. Pola wšěch mustwow.

A. Kowar (starosta Sokola): Wšitcy su fairnje a zahoriće wojowali. Kóždy je měł tójšto hrow a zabawy. Napjatosće bě dosć. Mam turněr za

Wuslědki a kónčna tabulka 18. sokolskeho volleyballoweho turněra 4.3.2000 w Radworju	Sokol Choćebuz-mlódzina	Sokol Budyšin I	Serbska šula Budyšin	Sokol Budyšin II	Serbska šula Worklecy	Zenjeni Chróšćicy	Meja Radwor	Mustwo 12/96	Sokol Choćebuz-gymnazij	Serbska šula Chróšćicy	Šula Čišinskeho Pančicy-Kukow	Serbska fachowa šula za socialnu pedagogiku Budyšin	Serbski gymnazij Budyšin - 12. lětnik	Serbski gymnazij Budyšin - 11. lětnik	Mustwo Rapaki
1. Sokol Choćebuz-mlódzina	26:30	24:25	28:29	11:39	0:10	29:39	35:22	32:21	28:20	29:21	30:29	31:23	39:20	37:18	40:15
2. Serbska šula Budyšin	24:25	24:25	24:25	20:30	23:34	30:29	29:27	29:24	33:22	36:23	35:23	39:20			32:25
3. Mustwo 12/94	28:29	32:24	30:24	22:33	23:35	27:29	24:29	30:37	28:20		28:27	31:28			33:17
4. NSLDž Budyšin	21:33	32:21	30:26	26:25	28:25	30:20	20:32	26:30			30:26	31:28			
5. Radijo Satkula	24:32	35:23	30:26	24:22	28:25	34:23	20:32	26:30			35:23	39:20			
6. Měšane mustwo Worklecy	24:30		35:27	26:25	28:25	30:20	24:29					39:20			
7. Sokol Budyšin I	21:35	25:26	35:27	24:22	28:25	30:20	20:32					39:20			
8. Serbska mlódzina Budyšin		20:28	27:35	22:24	23:34	27:29	20:32					39:20			
9. Swójba Korjenkec			30:29	28:31	23:34		24:29					39:20			
10. Sokol Budyšin II				20:30	23:34		20:32					39:20			
11. Serbska šula Worklecy	29:39			22:33	23:34		20:32					39:20			
12. Zenjeni Chróšćicy	22:35			23:36	23:35		20:32					39:20			
13. Meja Radwor					23:35		24:29					39:20			
14. Mustwo 12/96					23:35		20:32					39:20			
15. Sokol Choćebuz-gymn.					23:35		20:32					39:20			
16. Serbska šula Chróšćicy					23:35		20:32					39:20			
17. Šula Čišinskeho Pančicy					23:35		20:32					39:20			
18. SFŠ Budyšin					23:35		20:32					39:20			
19. Serb. gymn. Budyšin-12. l.					23:35		20:32					39:20			
20. Serb. gymn. Budyšin-11. l.					23:35		20:32					39:20			
21. Mustwo Rapaki					23:35		20:32					39:20			

(Statistiku zestajal Józef Šwon)